

مکارم فاطمی

سلام علیها

گفتارهایی درباره‌ی
«عزت نفس»، «راست‌گویی» و «امانت‌داری»

دقت‌نخست

دکتر سید محمد ربی هاشمی

سرشناسه: بنی‌هاشمی، سید محمد، ۱۳۳۹
عنوان و پدیدآور: مکارم فاطمی (دفتر نخست): گفتارهایی درباره‌ی
«عزت نفس، راستگویی و امانت‌داری» / سید محمد بنی‌هاشمی.
مشخصات نشر: تهران: نشر خسرو خوبان، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری: ۱۸۴ ص.
شابک: ۰-۹-۹۸۰۲۰-۹۸۰۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا.
یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.
موضوع: فاطمه زهرا علیها السلام، ۸ قبل از هجرت - ۱۱ ق. فضایل.
موضوع: عزت نفس، راستگویی و دروغ‌گویی، امانت‌داری، جنبه‌های
مذهبی، اسلام.
رده‌بندی کنگره: ۱۰ / ۵ BP
رده‌بندی دیویی: ۰۸ / ۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۸۹۸۸۴

مکارم فاطمی (۱)

دکتر سید محمد بنی‌هاشمی

(استادیار دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران مرکزی)

ناشر: خسرو خوبان

نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۱

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ: صبا

تلفن و فاکس: ۰۲۱-۷۷۶۲۱۹۵۴

t.me/khosrohuban_publisher

khosrohuban@gmail.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیم به :

آستان مقدس اولین شھیک شش ماہہ در دفاع از ولایت امیر المؤمنین علیہ السلام

حضرت محسن بن علی علیہما السلام

به نیابت از :

والد کرامی ام جناب مستطاب

مرحوم حاج سید محسن بنی ماشمی

و والدہ می عزیزم کہ در کسمہ می عمر مدیون ایشان بوده ام .

فهرست مطالب

۱۳	پیشگفتار
۱۷	مجلس نخست
۱۷	مقدمه
۱۸	اهمیت معرفت نسبت به حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>
۲۱	راه‌های شناخت بیش‌تر حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small>
۲۱	شناخت حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small> از طریق شناخت اسامی ایشان
۲۲	نخستین وجه تسمیه‌ی حضرت صدیقه <small>علیها السلام</small> به «زهراء»
۲۴	شناخت حضرت فاطمه <small>علیها السلام</small> از طریق شناخت فضائل و سجایا
۲۴	محاسن اخلاق، مکارم اخلاق
۲۷	عزّت نفس: مکرمّت اخلاقی مهم
۳۲	ذکر مصیبت شهادت حضرت صدیقه <small>علیها السلام</small>
۳۵	مجلس دوم
۳۵	مقدمه

- ۳۶ دومین وجه تسمیه‌ی حضرت صدیقه علیها السلام به «زهراء»
- ۳۸ شناخت حضرت فاطمه علیها السلام از طریق شناخت فضائل و سجایا
- ۳۹ عزّت نفس: مایه‌ی محبوبیت
- ۴۰ عزّت نفس: وسیله‌ی رسیدن به بهشت
- ۴۱ ارزش نفس انسان: فقط بهشت
- ۴۲ عزّت نفس: مایه‌ی عزّت اسیر
- ۴۳ طمع: مایه‌ی ذلّت امیر
- ۴۳ عزّت نفس: مایه‌ی عزّت بردگان
- ۴۴ بنده‌ی دیگران نباش!
- ۴۵ پرهیز از خواری نفس با فانیات
- ۴۷ عزّت نفس: دور کننده‌ی شهوت
- ۴۸ ارزانی دنیا به عنوان بهای نفس
- ۴۸ تلخی نومیدی از دیگران: بهتر از درخواست از آن‌ها
- ۵۰ ذکر مصیبت حضرت صدیقه‌ی طاهره علیها السلام
- ۵۵ **مجلس سوم**
- ۵۵ مقدمه
- ۵۶ سومین وجه تسمیه‌ی حضرت صدیقه علیها السلام به «زهرا»
- ۵۹ شناخت حضرت فاطمه علیها السلام از طریق شناخت فضائل و سجایا
- ۵۹ استغنا از مردم: مایه‌ی عزّت مؤمن
- ۶۰ غنی‌ترین مردمان
- ۶۱ تقرب به خدا، تقرب به مردمان
- ۶۳ نهی امام صادق علیه السلام از درخواست اصحاب از مردم
- ۶۴ موارد مجاز درخواست از دیگران

- ۶۶ از چه کسی درخواست کنیم؟
- ۶۸ از چه کسی درخواست نکنیم؟
- ۶۹ یادی از بالای غیبت در ایام بیماری کرونا
- ۷۲ ذکر مصیبت حضرت صدیقه‌ی طاهره علیها السلام

مجلس چهارم ۷۷

- ۷۷ مقدمه
- ۷۸ وجه تسمیه‌ی چهارم صدیقه‌ی طاهره علیها السلام به «زهراء»
- ۷۹ شناخت حضرت زهرا علیها السلام از طریق مکارم اخلاق
- ۸۰ کافی نبودن انجام نماز و روزه برای دین‌داری
- ۸۱ نماز و روزه: وسیله‌ی افزودن تقوا
- ۸۲ آفت عادت
- ۸۳ آزمایش راست‌گویی و امانت‌داری
- ۸۵ ملاک تشخیص مؤمن
- ۸۶ دروغ: خیانتی بزرگ
- ۸۸ دروغ: کلید همه‌ی بدی‌ها
- ۸۹ دروغ: عامل اصلی فروپاشی خانواده‌ها
- ۹۰ تکرار دروغ: عامل تبدیل شدن دروغ‌گو به کذاب
- ۹۱ دروغ: خطرناک‌تر از گناهان دیگر
- ۹۵ ذکر مصیبت حضرت صدیقه‌ی طاهره علیها السلام

مجلس پنجم ۹۹

- ۹۹ مقدمه
- ۱۰۰ وجه تسمیه‌ی پنجم صدیقه‌ی طاهره علیها السلام به «زهراء»

- ۱۰۱ دیدن معصومین علیهم السلام: اسباب افزایش معرفت
- ۱۰۲ شناخت حضرت فاطمه علیها السلام از طریق شناخت فضائل و سجایا
- ۱۰۲ صدق اللسان
- ۱۰۳ یکسانی دروغ‌گو و مُرده
- ۱۰۵ معنای «کَذَّاب»
- ۱۰۵ نقل قول از افراد غیر موثَّق: عامل «کَذَّاب» شدن
- ۱۰۶ مؤمن: دور از دروغ و خیانت
- ۱۰۹ ملاک اعتماد نبودن طول رکوع و سجود
- ۱۱۰ دروغ: کلید قفلِ بدی‌ها
- ۱۱۱ سه ابزار شیطان برای گمراه کردن انسان
- ۱۱۳ عادت به دروغ کوچک: مقدمه‌ی دروغ‌های بزرگ
- ۱۱۵ ذکر مصیبت شهادت حضرت صدیقه علیها السلام
- ۱۱۷ مجلس ششم
- ۱۱۷ مقدمه
- ۱۱۸ بررسی لقب «صدیقه»
- ۱۲۰ دروغ در مصادیق مختلف
- ۱۲۱ دروغ: سُست کننده‌ی ایمان
- ۱۲۳ دروغ: مانع چشیدن طعم ایمان
- ۱۲۴ شیطان: زمینه‌ساز لذتِ بخشی دروغ
- ۱۲۵ دروغ، مخربِ ایمان
- ۱۲۷ دروغ، بدترین بد و زشت‌ترین بیماری
- ۱۲۸ وای بر دروغ‌گوی مضحک!
- ۱۲۹ دروغ، پیش‌برنده به سوی آتش

۱۳۰	خطر نقل همه‌ی شنیده‌ها و آلوده شدن به دروغ
۱۳۰	ذکر مصیبت
۱۳۳	مجلس هفتم
۱۳۳	مقدمه
۱۳۴	لقب «صدیق»
۱۳۶	سه نعمت انحصاری عطا شده به امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small>
۱۳۸	صداقت و امانتداری: رساننده‌ی امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> به جایگاه ویژه
۱۳۹	عقوبت دروغ بدون عذر
۱۴۱	اصلاح بین مردم، با دروغ
۱۴۴	تشخیص صلاح و فساد
۱۴۵	جواز یا عدم جواز دروغ گفتن مرد به همسرش؟
۱۴۸	لزوم سبک، سنگین کردن، برای تشخیص صلاح و فساد
۱۴۹	ذکر مصیبت
۱۵۵	مجلس هشتم
۱۵۵	مقدمه
۱۵۵	«طاهرة»: مبرّی از هر نوع آلودگی
۱۵۷	«بتول»: بریده شده از هر گونه آلودگی
۱۵۸	اخلاق «جعفری»
۱۵۹	لزوم حفظ احترام ائمه <small>علیهم السلام</small> با عملکرد اخلاقی
۱۶۱	سه خصلت بی‌استثنا
۱۶۲	مصادیق خیانت
۱۶۶	دنيا: مهمان خانهای برای اقامتی کوتاه

- ۱۶۷ سلامتی و عمر: دو امانت گران بها
- ۱۶۷ خیانت در امانت نسبت به اعضا و جوارح
- ۱۶۸ معنای «خائنة الاعین»
- ۱۷۰ نافرمانی خداوند: خیانت به خدا و رسول ﷺ
- ۱۷۱ امام عصر علیه السلام: بالاترین نعمت برای شیعه
- ۱۷۲ گناهان شیعیان: باری سنگین بر دوش امام علیه السلام
- ۱۷۴ ذکر مصیبت حضرت زهرا علیها السلام

پیشگفتار

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى الطَّاهِرَةِ السُّبُوْلِ الزَّهْرَاءِ ابْنَةِ الرَّسُولِ أُمِّ الْأَيْمَةِ
الْهَادِيْنَ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِيْنَ وَارِثَةِ خَيْرِ الْأَنْبِيَاءِ وَ قَرِيْنَةَ خَيْرِ الْأَوْصِيَاءِ
الْقَادِمَةِ عَلَيْكَ مُتَأَلِّمَةً مِنْ مُصَابِهَا بِأَيِّهَا مُتَظَلِّمَةً مِمَّا حَلَّ بِهَا مِنْ
غَاصِبِيْهَا سَاحِطَةً عَلَى أُمَّةٍ لَمْ تَرَ عَ حَقَّكَ فِي نُصْرَتِهَا بِدَلِيْلِ دَفْنِهَا لَيْلًا
فِي حُفْرَتِهَا الْمُعْتَصِبَةَ حَقُّهَا وَ الْمُعْصَصَةَ بِرِيقِهَا صَلَاةً لَا غَايَةَ لِأَمْدِهَا وَ
لَا نِهَايَةَ لِمُدَدِهَا وَ لَا انْقِضَاءَ لِعَدَدِهَا.^۱

خداوند! و درود فرست بر طاهره‌ی بتول، حضرت زهرا، دختر
پیامبر اکرم ﷺ و مادر امامان هدایتگر، بانوی بانوان جهانیان، میراث‌دار
بهترین انبیا و هم‌نشین بهترین جانشینان [پیامبران]؛ او که بر تو وارد شد، در
حالی که از مصیبتش درباره‌ی [فراق] پدرش دردمند بود، نسبت به آن چه از
سوی غاصبان [حق]ش بر سرش آمده دادخواهی نمود و بر امتی که حق تو

را در یاری وی پاس نداشتند، خشمگین بود؛ به دلیل دفن شدن شبانه‌ی وی در قبرش در حالی که حق او به تاراج رفته بود و [حتی فرو دادن] آب دهان برایش گلوگیر بود. [خداوند!] بر وی درود فرست [درودی که نه زمانش پایانی و نه مدّتش انتهایی داشته باشد و نه شماره‌اش به آخر برسد.

خدای متعال بر همه‌ی خلائق، منت گذاشت که حبیبیه‌ی حبیبش صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را به ایشان معرفی فرمود تا با معرفت و محبت به این گوهر یکتا، در مسیر بندگی و هدف از خلقت خویش، طی طریق نمایند. خداوند متعال در سال ۱۳۹۶ ه. ش به این بنده‌ی ناچیز خود عنایت فرمود که کتاب «فاطمه عَلَيْهَا السَّلَامُ: ليلة القدر» را درباره‌ی وجوه تسمیه‌ی امّ الائمه عَلَيْهِمُ السَّلَامُ به نام مبارک «فاطمه عَلَيْهَا السَّلَامُ»، به دوست داران حضرتش تقدیم کنم. این نوشته برگرفته از سخنرانی‌هایی بود که در ایام فاطمیّه‌ی سال‌های پیش از آن، ایراد شده بود.

محور سخن در مجالس فاطمی عَلَيْهَا السَّلَامُ معرفت حضرت صدیقه عَلَيْهَا السَّلَامُ بوده که یک طریق آن، آشنایی با القاب آن وجود مقدّس می‌باشد. طریق دیگر، شناخت مکارم اخلاق است که مادر سادات عَلَيْهِمُ السَّلَامُ مجسمه‌ی آن‌ها بوده‌اند. هر کس به مکارم اخلاق متخلّق تر باشد، سنخیت روحی بیشتری با منبع و سرچشمه‌ی آن‌ها (وجود مقدّس فاطمه‌ی زهرا عَلَيْهَا السَّلَامُ) دارد و به این ترتیب معرفتش به آن حضرت، عمیق‌تر و کامل‌تر خواهد بود. نوشته‌ی حاضر پیاده شده‌ی بخش دیگری از سخنرانی‌های ایراد شده در همان مجالس می‌باشد که در آن، به بیان پنج وجه تسمیه‌ی امّ الائمه عَلَيْهِمُ السَّلَامُ به لقب «زهراء» پرداخته شده است. علاوه بر این، القاب «صدیقه»، «طاهره»، «زکّیه» و «بتول» هم مورد بحث مختصر قرار گرفته‌اند.

در شناخت مکارم فاطمی علیها السلام نیز به توضیح سه مکرمت مهم اخلاقی یعنی «صدق الیاس»، «صدق اللسان» و «اداء الامانة» پرداخته‌ایم. نقطه‌ی مقابل این سه فضیلت، سه رذیلت «طمع ورزیدن به امکانات دیگران»، «دروغ‌گویی» و «خیانت در امانت» می‌باشد که متأسفانه بسیاری از انسان‌ها به راحتی گرفتار آن‌ها می‌گردند.

عزیزانی که در کار پیاده‌سازی، مدرک‌یابی و ویرایش ادبی و علمی این نوشتار تلاش کرده‌اند، آرزویی جز جلب رضایت تنها باقیمانده از ذریه‌ی پاک صدیق‌ه‌ی طاهره علیها السلام ندارند. خداوند این آرزو را بر دل‌هایشان باقی نگذارد.

اما در ایام فاطمی‌ه‌ی سال ۱۴۴۳ ه. ق که این کتاب آماده‌ی انتشار می‌گردید، بنده‌ی حقیر، سرمایه و پشتوانه‌ی نستوه خود یعنی والد معزز و دلسوز خویش را از دست دادم. به جرأت و صراحت اقرار می‌نمایم که اگر خدای مهربان به این ناچیز در جهت نشر معارف الهیه توفیقی عنایت فرموده، به خاطر لطفی بوده که به پدر و مادر بزرگوارم داشته و به واسطه‌ی ایشان به بنده عنایتی شده است. بنابراین خود را در تک‌تک قدم‌هایی که در این مسیر مقدس برداشته‌ام، بیش از هر کس مدیون آن مرحوم و نیز والده‌ی بی‌نظیرم می‌دانم که هر دو عزیز، فرزندان خود را از کودکی با محبت اهل بیت علیهم السلام پرورانده‌اند.

هرگز نمی‌توانم لطف و محبت مرحوم پدرم را از یاد ببرم که در ابتدای بلوغ، کودکش را همراه خود به مجالس عزای سیدالشهدا علیهم السلام می‌برد تا راه و رسم ادب‌ورزی و عرض ارادت به آستان مقدس حسینی علیه السلام را به وی بیاموزد و با اشک‌های ریزانش، درس محبت ورزیدن به اهل بیت علیهم السلام را به طفل نوپایش بدهد. و نیز فراموش

نمی‌کنم که با صلابت خاصّ خود، تقیّد به صداقت و امانت‌داری را در همه‌ی شوّون زندگی به فرزندانش آموخت؛ به گونه‌ای که کوچک‌ترین انحراف را از این طریق قویم بر نمی‌تافت. علاوه بر این‌ها محکم و نستوه در برابر منکرات و محرّمات الهی می‌ایستاد و بی‌هیچ تسامحی به حرمت‌شکنان تذکّر می‌داد و در این طریق جز به کسب رضایت خدا و امام زمان علیه‌السلام نمی‌اندیشید.

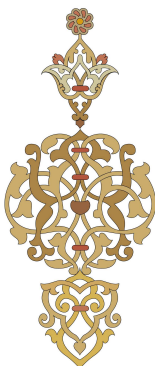
طلیعه‌ی عنایت صدیقه‌ی طاهره علیها‌السلام به والدگرمی‌ام، این بود که در ۱۵ دی ماه ۱۴۰۰ خورشیدی که دقیقاً شب شهادت مادر پهلوی شکسته‌اش بود (دوم جمادی الثانیة ۱۴۴۳ ه.ق) دعوت حق را بلیک گفت و پس از آن که سی سال متوالی در همین ایام، اقامه‌ی عزای امّ‌الائمّة علیها‌السلام را می‌کرده دیدار محبوبش شتافت. هم‌چنین در شبی که مصادف با شب تغسیل و تکفین مادرش بود، بدن ایشان را غسل داده و کفن کردند. امیدواریم خدای منّان به آبروی صدیقه‌ی طاهره علیها‌السلام ایشان را بر خوان کرم حضرتش مهمان گرداند و از هر غم و اندوهی در عالم برزخ، نجاتش داده و به فضل و کرمش، هنگام ظهور قائم آل‌محمد علیهم‌السلام او را برای یاری کردن امامش باز گرداند.

سید محمد بنی‌هاشمی

غزه‌ی رجب المرجّب ۱۴۴۳ ه.ق

۱۴ بهمن ۱۴۰۰ ه.ش

مشهد مقدّس رضوی علیها‌السلام

۱

مجلس نخست

مقدمه

صلواتی بر حضرت صدیقه‌ی طاهره علیها السلام از زبان امام حسن عسکری علیه السلام نقل شده که در ابتدای این مجلس آن را قرائت می‌کنیم. در این صلوات، چند عبارت برای تعجیل در فرج آمده است:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى الصَّديقَةِ فَاطِمَةَ الزَّهراءِ الزَّكِيَّةِ حَبِيبَةِ نبيِّكَ
وَ أُمَّ أَحِبَّائِكَ وَ أَصْفِيائِكَ الَّتِي انْتَجَبْتَهَا وَ فَضَلْتَهَا وَ اخْتَرْتَهَا
عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ كُنِ الطَّالِبَ لَهَا مِمَّنْ ظَلَمَهَا وَ
اسْتَخَفَّ بِحَقِّهَا اللَّهُمَّ وَ كُنِ النَّائِرَ لَهَا بِدَمِ أَوْلَادِهَا اللَّهُمَّ وَ
كَمَا جَعَلْتَهَا أُمَّ أئِمَّةِ الْهُدَى وَ حَلِيلَةَ صَاحِبِ اللِّوَاءِ الْكَرِيمَةِ
عِنْدَ الْمَلَأِ الْأَعْلَى فَصَلِّ عَلَيْهَا وَ عَلَى أُمِّهَا حَدِيحَةَ الْكُبْرَى
صَلَاةً تُكْرَمُ بِهَا وَجْهَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَ تُقَرُّ بِهَا أَعْيُنُ ذُرِّيَّتِهَا وَ
أَبْلَغُهُمْ عَنِّي فِي هَذِهِ السَّاعَةِ أَفْضَلَ التَّحِيَّةِ وَ السَّلَامِ.^۱

۱. بحار الانوار / ۹۱ / ۷۴ به نقل از جمال الاسبوع.

خداوندا! بر حضرت صدیقه، فاطمه‌ی زهرا، آن بانوی پاک، محبوبه‌ی نبیت و مادر محبوب‌ها و برگزیدگانت، درود فرست! آن کس که وی را بر زنان جهانیان برگزیدی و برتری‌اش دادی و انتخابش کردی. خداوندا! برای او طالب [حق] باش! از هر کس که به او ستم نمود و حقش را سبک شمرد. خدا یا! و برای وی خون‌خواه خون فرزندانش باش! خداوندا! و چنان‌که او را مادر امامان هدایت و همسر صاحب پرچم (امیرالمؤمنین علیه السلام) و گرمی داشته در ملاً اعلیٰ قرار دادی، پس بر او و مادرش خدیجه‌ی کبری علیها السلام درود فرست! درودی که با آن، منزلت حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم را گرمی بداری و دیدگان فرزندان وی را بدان روشن گردانی و در این لحظه، بهترین درود و سلام را از جانب من به ایشان برسان!

خدا را شاکریم که در شرایط زمان غیبت امام عصر علیه السلام و این بحران و بیماری که گرفتارش شده‌ایم، باز هم به ما توفیق داد که در مجلس ذکر فضائل و مصائب حضرت صدیقه‌ی طاهره علیها السلام بنشینیم و عرض ارادت داشته باشیم. ان شاء الله که دل‌های همه‌ی ما متوجّه مدینه‌ی منوره شود و خدا این توّسل و عرض ارادت را مقدمه‌ای برای تعجیل فرج امام عصر علیه السلام قرار دهد.

اهمیت معرفت نسبت به حضرت فاطمه علیها السلام

به شرط توفیق الهی، در این سه شب، بحثی حول موضوع معرفت حضرت صدیقه‌ی طاهره علیها السلام خواهیم داشت. معرفت آن حضرت، خود عبادت است. یعنی کسی نباید فکر کند که: «چرا لازم است ما

ایشان را بشناسیم؟» این سؤال مانند آن است که پرسیده شود: «چرا باید خدا، پیامبر اکرم ﷺ و امامان علیهم السلام را بشناسیم؟» شناخت و محبت و معرفت نسبت به حضرت صدیقه علیها السلام موضوعیت دارد؛ یعنی خودش هدف و عبادت الهی است. اگر معرفت و ارادت و محبت ما به ایشان بیش تر شود، باعث تقرب ما به خدا خواهد شد و این مصداق عبادت و بندگی اوست.

برای آن که فضیلت این مطلب را بیش تر درک نماییم، حدیثی که احتمالاً همه ی عزیزان شنیده اند را یادآوری می کنم. این حدیث هیچ وقت کهنه نمی شود و همیشه نو و جدید است. امام صادق علیها السلام می فرماید:

مَنْ عَرَفَ فَاطِمَةَ حَقًّا مَعْرِفَتِهَا فَقَدْ أَدْرَكَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ.^۱

هرکس فاطمه علیها السلام را آن گونه که حق معرفت ایشان است بشناسد، شب قدر را درک نموده است.

همان شب قدری که قرآن در موردش چنین می فرماید:

وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ.^۲

و توجه می دانی که شب قدر چیست؟

یعنی می توان با محبت و معرفت حضرت صدیقه علیها السلام شب قدر را ادراک کرد. البته معرفت هم درجات دارد. خدا را شاکریم که تا اندازه های این معرفت را به ما داده اند که اگر نداده بودند، الآن این جا و در این مجلس نبودیم. باید خدا را شکر کنیم. ولی این معرفت سقف ندارد و

۱. بحارالانوار / ۴۳ / ۶۵ به نقل از تفسیر فرات کوفی.

۲. القدر / ۲.